

Viešos konsultacijos dėl ECB vadovo dėl sandorio šalies kredito rizikos vertinimo modelių pakeitimų reikšmingumo vertinimo (EGMA vadovo)

Dažniausiai užduodami klausimai (DUK)

1 Kokia šio vadovo paskirtis?

Vadove aptariamas vidaus modelių, pagal kuriuos bankai apskaičiuoja tam tikrus kapitalo reikalavimus, pakeitimų reikšmingumo vertinimas. Pagal aptariamus vidaus modelius bankai apskaičiuoja kapitalo reikalavimus sudarydami tam tikrus sandorius su klientais. Kapitalo reikalavimai – tai tam tikra apsaugos priemonė tam atvejui, jei bankas dėl tokių sandorių patirtų netikėtų nuostolių. Rizika, kurią bankas prisiima sudarydamas šiuos sandorius, gali būti apskaičiuojama taikant vidaus modelį. Apskaičiavus riziką, apskaičiuojamas kapitalo reikalavimas, t. y. kiek kapitalo bankas turėtų atsidėti.

Vadove pateikiamos bendro pobūdžio gairės dėl vidaus modelių, pagal kuriuos Bendrame priežiūros mechanizme (BPM) dalyvaujančios svarbios kredito įstaigos apskaičiuoja sandorio šalies kredito riziką (CCR) ir kredito vertinimo koregavimo (CVA) riziką, išplėtimų ir pakeitimų reikšmingumo. Jei modelio išplėtimas arba pakeitimas laikomas reikšmingu, jį turi patvirtinti priežiūros institucija. Išplėtimas arba pakeitimas laikomas reikšmingu, jei tenkinami vadove nustatyti kiekybiniai ir kokybiniai kriterijai.

2 Kodėl parengėte vadovą? Kodėl jis sutelktas į sandorio šalies kredito riziką?

Europos Komisija priėmė techninius reguliavimo standartus, kuriuose išdėstyti kredito rizikai, operacinei rizikai ir rinkos rizikai vertinti taikomų bankų vidaus modelių išplėtimų ir pakeitimų reikšmingumo vertinimo kriterijai. Dėl bankų rečiau taikomų IMM¹ ir A-CVA² modelių tokie kriterijai nebuvo nustatyti.

Todėl, ECB nuomone, būtų naudinga tiesiogiai ECB prižiūrimiems bankams pateikti gaires, kaip vertinti tokių modelių išplėtimus ir pakeitimus, ir jis parengė tokias gaires

¹ Vidaus modelio metodas – banko vidaus modelis sandorio šalies kredito rizikai apskaičiuoti.

² Pažangusis kredito vertinimo koregavimo rizikos metodas – banko vidaus modelis kredito vertinimo koregavimo rizikai apskaičiuoti.

kuo labiau laikydamasis Europos bankininkystės institucijos (EBI) parengtų gairių dėl kitų rizikos rūšių vertinimo.

3 Kas yra sandorio šalies kredito rizika ir kredito vertinimo koregavimo rizika?

Vadove aptariami modeliai, pagal kuriuos apskaičiuojama ne biržos išvestinių finansinių priemonių ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių CCR ir CVA rizika. Tokių sandorių CCR – tai tikėtina banko tokių sandorių grupės pozicija, jei sandorio šalis neįvykdytų savo įsipareigojimų. Tikėtina pozicija – tai tikėtinos pakeitimo išlaidos, kurias bankas patirtų sudarydamas tokį patį sandorį su kita šalimi.

CVA – tai koregavimas, atliekamas dėl tikėtino nuostolio, kuris būtų patirtas dėl sandorio, jei sandorio šalis neįvykdytų savo įsipareigojimų. Koregavimas laikui bėgant gali kisti, nes gali pagerėti arba pablogėti sandorio šalies kredito kokybė. CVA rizika yra su šiuo kintamumu susijusios rizikos matas.

Pagal Kapitalo reikalavimų reglamentą (KRR) finansų įstaigos gali taikyti vidaus modelio metodą (IMM) sandorio šalies kredito rizikai vertinti ir pažangųjį CVA rizikos metodą (A-CVA) kapitalo reikalavimams apskaičiuoti.

4 Kodėl koncentruojatės į ne biržos išvestines finansines priemones ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorius?

Vadove koncentruojamasi į ne biržos išvestines finansines priemones ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorius, nes tokių sandorių pozicijos apskaičiuojamos kitaip nei tradicinių paskolų. Tradicinės paskolos pozicija iš esmės yra stabili. Ne biržos išvestinių finansinių priemonių ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių pozicijos priklauso nuo to, kaip nuo šių sandorių sudarymo iki jų įvykdymo termino keičiasi rinkos rizikos veiksniai, pavyzdžiui, palūkanų normos ir užsienio valiutų kursai. Dėl tokios šių sandorių pozicijų priklausomybės nuo rinkos rizikos veiksnių raidos šių sandorių pozicijų vertės apskaičiuoti nėra taip paprasta kaip tradicinių paskolų.

5 Kokiems bankas vadovas taikomas?

Dauguma bankų savo tikėtinas pozicijas dėl sandorio šalies kredito rizikos arba savo kapitalo reikalavimus kredito vertinimo koregavimo rizikai padengti apskaičiuoja taikydami standartizuotus metodus. Šis vadovas taikomas tik toms ECB tiesiogiai prižiūrimoms įstaigoms, kurios yra gavusios leidimą taikyti vidaus modelio metodą pagal KRR trečios dalies II antraštinės dalies 6 skyriaus, 6 skirsnio nuostatas, ir toms ECB tiesiogiai prižiūrimoms įstaigoms, kurios taiko pažangųjį CVA rizikos skaičiavimo metodą pagal KRR 383 straipsnį.

6 Vadove rašoma apie pačių įstaigų atliekamą vertinimą. O koks priežiūros institucijų vaidmuo šiuo klausimu?

ECB tiesiogiai prižiūrimos įstaigos, vertindamos savo IMM arba A-CVA modelių išplėtimus ir pakeitimus, privalo laikytis EGMA vadove nustatytų vertinimo kriterijų. Apie jų pačių atlikto vertinimo rezultatus įstaigos privalo pranešti ECB, o ECB juos patikrina.

7 Kas yra ne biržos išvestinės finansinės priemonės ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai?

Išvestinės finansinės priemonės – tai sandoriai, kurių vertė tiesiogiai priklauso nuo finansinių duomenų arba finansinio turto. Ne biržos išvestinės finansinės priemonės yra priemonės, kuriomis tarpusavyje tiesiogiai prekiauja (ir dėl kurių derasi) dvi sandorio šalys, nesinaudodamos biržos ar kito tarpininko paslaugomis. Tokių priemonių pavyzdys būtų palūkanų normų apsikeitimo sandoriai ir nuosavybės vertybinių popierių pasirinkimo sandoriai.

Vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai yra sandoriai, kuriais gryniesiems pinigams pasiskolinti naudojami vertybiniai popieriai, arba atvirkščiai. Pavyzdys būtų atpirkimo sandoriai. Atpirkimo sandoriu vertybinis popierius, pavyzdžiui, obligacija, mainoma į tam tikrą grynujų pinigų sumą. Grynuosius pinigus gavusi sandorio šalis įsipareigoja tam tikru laiku ateityje tą vertybinį popierių atpirkti.